

نقش نظامات در تعالی معنوی کارکنان ساع س آجا (مبتنی بر بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

حسین اسکینی^۱ - محسن محمدی فر^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۳/۱۲

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۶/۲۷

چکیده:

پژوهش با روش توصیفی و بررسی مؤلفه‌های معنویت (در قرآن مجید، روایات ائمه و تدابیر فرماندهی معظم کل قوا) همراه کاربردگ مصاحبه و پرسشنامه در حوزه نقش نظامات بر تعالی معنوی ارتش کار خود را پیش برده است. بعد از تجزیه و تحلیل اطلاعات، بررسی ادبیات و چارچوب نظری و سوالات مصاحبه با نخبگان به میزان بالای تأثیر و نقش نظامات به‌عنوان متغیر وابسته بر تعالی معنوی به‌عنوان متغیر مستقل رسیدیم. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که اجرای کامل و صحیح نظامات در سازمان عقیدتی سیاسی ارتش به رشد و تعالی معنوی کارکنان منجر خواهد شد و این تعالی مجدد باعث اجرای صحیح نظامات (آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها) شده و بالطبع اجرای درست امور، قوانین و مقررات را شاهد خواهیم بود.

کلمات کلیدی: نظامات، آئین‌نامه، دستورالعمل، معنویت، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش.

اهمیت معنویت و تعالی آن در قرآن مجید، روایات ائمه علیهم السلام و تدابیر داهیانه فرماندهی معظم کل قوا (مدظله العالی) در مراسم و شرفیابی‌های فرماندهان به وضوح به چشم می‌خورد و نیروهای مسلح به‌عنوان بازوی مقتدر نظام باید گوش به فرمان ولایت در تمام زمینه‌ها خط‌شکن باشند. این مقاله به نقش نظامات (شامل آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها) در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد و تلاش می‌کند به این پرسش پاسخ دهد که میزان تأثیر نقش نظامات بر تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی آجا چقدر است؟ این

۱- دانشجوی دکتری تخصصی جامعه‌شناسی فرهنگی دانشگاه علوم و تحقیقات تهران. hskini@yahoo.com

۲- کارشناس ارشد علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.

The role of systems in the spiritual excellence of SAAS Aja employees (based on the statements of the Supreme Leader

Skini Hossein³ - Mohamadifar Mohsen.⁴

Abstract: The importance of spirituality and its excellence in the Holy Qur'an, the narrations of the Imams (peace be upon them) and the ingenious measures of the Supreme Commander-in-Chief (Supreme Commander-in-Chief) are clearly visible in the ceremonies and honoring of the commanders, and the armed forces as the powerful arm of the system must Listen to the order of the province in all fields and be line-breakers. This article deals with the role of systems (including by-laws and instructions) in the spiritual advancement of the employees of the political ideological organization of the Islamic Republic of Iran Army and tries to answer the question of the extent to which the role of systems affects the spiritual advancement of the organization's employees. What is Aja's political opinion? This research has carried out its work with a descriptive method and examination of the components of spirituality (in the Holy Qur'an, the traditions of the imams, and the measures of the Islamic Revolutionary Guard Corps), along with an interview worksheet and a questionnaire in the field of the role of the military on the spiritual excellence of the army. After analyzing the information, reviewing the literature and theoretical framework, and interviewing the elites, we reached the high level of influence and role of systems as a dependent variable on spiritual excellence as an independent variable. The results of the research show that the complete and correct implementation of the systems in the ideological political organization of the army will lead to the growth and spiritual excellence of the employees and this re-exaltation will lead to the correct implementation of the systems (statutes and instructions) and of course the correct implementation We will witness the affairs, rules and regulations.

Keyword: Systems, regulations, instructions, spirituality, political ideological organization of the army.

3 - PhD student in cultural sociology, Tehran University of Science and Research, Iran. hskini@yahoo.com

4 - Tehran University of Science and Research, Iran.

مقدمه:

پیامبر بزرگوار اسلام (ص) فرموده‌اند: «ثَلَاثٌ تَخْرُقُ الْحُجْبَ وَتَنْتَهِي أَلِي مَا بَيْنَ يَدِي اللَّهِ؛ صَرِيرُ أَقْلَامِ الْعُلَمَاءِ وَوَطْءُ أَقْدَامِ الْمُجَاهِدِينَ...»

«آوازی که از قلم‌های دانشوران به گاه نوشتن برمی‌خیزد، حجاب‌ها را می‌برد و به پیشگاه خداوند ره می‌سپارد؛ همانند آهنگ گام‌های رزمندگان...» (بحرانی، ۱۳۸۸: ۲۲).

قدرت سازمان‌های نظامی به ساختار منسجم اداری و ارتباط و هماهنگی دقیق و منظم بین آنها بستگی دارد و موفقیت یا شکست اداری سازمان‌های نیروهای مسلح بستگی کامل به جریان منطقی و صحیح نظام ارتباطاتی آنها دارد؛ رعایت دقیق ضوابط و مقررات جاری در این زمینه نشانگر شأن و شخصیت سازمان، تعهد، وظیفه‌شناسی و میزان معنویت مسئولان است. برآیند نظامات صحیح در سازمان نیروهای مسلح، بیان‌کننده حاصل نحوه تفکر، اندیشه، اعمال، رفتار، تجربه و تعهد انجام کار و وظیفه انسانی کارکنان آن سازمان است. بنابراین هرچه این نظم در سازمان نیروهای مسلح و کارکنان آن پیشرفته‌تر و معنوی‌تر باشد، به همان میزان رسیدن به هدف‌ها آسان‌تر، مطمئن‌تر و عادلانه‌تر خواهد بود.

بخش عمده‌ای از ارتباطات داخلی یکان‌ها و سازمان‌های نیروهای مسلح و هم‌چنین ارتباط با سایر سازمان‌های کشوری به وسیله نظامات و مکاتبات اداری انجام می‌شود. با توجه به انواع و گوناگونی نظامات، یعنی آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های تهیه شده که هر کدام به تنظیم و تعدیل بخشی از حوزه‌های مختلف نیروهای مسلح می‌پردازد، انتظار است که میزان توجه به هریک از مؤلفه‌های معنویت از جمله رعایت اخلاق اسلامی، رعایت عدالت و نداشتن جهت‌گیری خاص و رعایت انصاف و تقوای الهی می‌تواند چقدر در تهیه درست و صحیح هریک از نظامات نیروهای مسلح، نقش‌آفرین و تأثیرگذار باشد. بنابراین ما در این تحقیق به دنبال میزان تأثیر انواع نظامات اعم از آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش هستیم، یعنی مسئله این پژوهش عبارت است از: میزان تأثیر نقش نظامات (آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها) در

تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش چقدر است؟ و هدف از انجام این تحقیق، تقویت و توسعه معنویت در سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران است.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) درباره اهمیت معنویت بارها رهنمود داشته‌اند در ادامه به برخی از این بیانات اشاره خواهیم کرد:

- «مسئله معنویت بسیار مهم است». (بیانات در دیدار با رئیس جمهور و اعضای هیئت دولت؛ ۱۳۸۰/۶/۵).

- «کسانی که معنویت را ندیده بگیرند، اشتباه می‌کنند» (بیانات در دیدار با مردم قزوین؛ ۱۳۸۲/۹/۲۵).

- «سلاح مهم است و مرد مسلح، توانای دفاع است؛ اما مهم‌تر از سلاح، نیروی معنوی و قدرت روحی مرد مسلح است. این آن چیزی است که اقتدار ملی یک کشور را به صورت یک اقتدار معنوی و حقیقی و غیر قابل زوال در می‌آورد... امروز شما در چنین کسوتی قرار دارید» (بیانات در مراسم تحلیف و اعطای سردوشی در دانشگاه افسری امام علی (ع)؛ ۱۳۸۷/۷/۲۸).

معمولاً در سازمان‌های نظامی، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری براساس قواره‌های مکاتباتی یا نظامات انجام می‌شود که از طرف کارکنان و متخصصان متعهد و دین‌باور تهیه و در اختیار مسئولان قرار می‌گیرد. از این رو تهیه یک آئین‌نامه یا دستورالعمل که در کلیه یکان‌های نظامی قابلیت اجرا پیدا می‌کند، اهمیت خاصی دارد و نکته مهم‌تر نقش آنها در ارتقای معنویت سازمان عقیدتی سیاسی ارتش است. زیرا با مراجعه به اصول حاکم بر نظامات چیزی غیر از اصول جاری در تعالی معنوی نخواهیم دید. با توجه به موارد بالا در نتیجه به این سوال‌ها پاسخ خواهیم داد که:

۱- به چه میزان نگرش‌ها و مکاتبات نظامی در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نقش دارند؟

۱-۱- به چنین میزان آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نقش دارند؟

۱-۲- به چه میزان جلسه‌ها و نشست‌های تخصصی (شورها و کارگروه‌ها) برای تهیه آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در تعالی معنوی کارکنان سازمان

به عبارت دیگر تمام فضایل اخلاقی و اعمال عبادی تحت
واژه معنویت قرار می‌گیرد (آریانپور، ۱۳۷۸: ۵۲۶).

معنویت در کلام مقام معظم فرماندهی کل قوا:

معظم له در این مورد می‌فرماید: «رابطه معنوی و
قلبی خودتان با خدا را از طریق عبادت و توجه و ذکر و
حضور و معنویت و استمداد از خدا و توکل به او و انجام
نوافل و فریض خوب کنید» (بیانات در دیدار با هیئت
نظارت، بازرسان و ناظران شورای نگهبان؛ مورخه
۱۳۶۸/۹/۲۲).

یا اینکه در دیدار با مسئولان دفاتر نمایندگی ولی فقیه
در سپاه پاسداران فرموده‌اند: «البته تقویت بنیه سپاه،
به آموزش و تجهیزات و سازماندهی و انضباط و همین
چیزهایی است که ما همیشه سفارش می‌کنیم؛ اما
بالتر از همه اینها، به معنویت است. معنویت، راز و نیاز
با خدا، ارتباط دل‌ها با خدای متعال، هدف را خدا قرار
دادن، فریب ظواهر را نخوردن، دلبستگی به زر و زیور
دنیا و زخارف دنیا پیدا نکردن، اینهاست که یک مجموعه
مؤمن و یک فئه مؤمنه را به وجود می‌آورد؛ آن وقت، (کَم
مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ) (بقره، ۲۴۹). کم
هم که باشید، با داشتن آن جنبه‌ی معنوی، زیاده‌ها را در
مقابل خودتان مجبور به هزیمت می‌کنید».

تبیین معنویت در اندیشه‌های نظامی- دفاعی مقام معظم فرماندهی کل قوا:

در ابتدا باید گفت، آنچه که باعث پیروزی سپاه قلیل از
نظر عدّه و عدّه بر سپاه کثیر و زیاد می‌شود، همان جنبه
معنویت و ایمان به خدا و وعده‌های الهی است. چنانچه
خداوند می‌فرماید:

«كَمْ مِّن فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ
الصَّابِرِينَ» (سوره بقره: آیه ۲۴۹). چه بسیار گروه‌های
کوچکی که به اذن خدا بر گروه‌های زیادی پیروز شدند و
خداوند با صابران است.

اذن خداوند در جریان پیروزی گروه کوچک بر گروه
زیاد منوط به همان ایمان، صبر و معنویت گروه قلیل
است. بنابراین تابلوی معنویت در نیروهای مسلح همین
آیه شریفه است.

در مقوله پیشینه تحقیق بایستی به این نکته توجه

عقیدتی سیاسی ارتش نقش دارند؟

و در همین راستا فرضیه‌های زیر تدوین شده است:

۱- نگارش‌ها و مکاتبات نظامی در تعالی معنوی کارکنان
سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نقش مؤثر دارند.

۲- آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در تعالی معنوی
کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نقش مؤثر
دارند.

۳- جلسه‌ها و نشست‌های تخصصی (شوراها و
کارگروه‌ها) برای تهیه آئین نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در
تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش
نقش مؤثر دارند.

مبانی نظری و ادبیات تحقیق:

تعریف لغوی معنویت: کلمه معنویت (معادل
اسپیریچوالیتی برگرفته از ریشه اسپریچوس) از ماده
«عنی» به معنای آنچه از لفظ اراده شده می‌باشد. الفاظ،
ظاهری دارند و باطنی، باطنی که واقعیتی است غیر از
ظاهرشان و آن اصل و حقیقت واژه‌هاست. ظاهر الفاظ
اشاره‌هایی است که ذهن انسان را به آن معنی و حقیقت
و اصل متوجه می‌کند. ظاهر الفاظ اگر در عین زیبایی اگر
از باطن و معنا تهی شوند، بیهوده و مهمل خواهند بود
(آریانپور، ۱۳۷۸: ۵۲۳).

معنویت یعنی آنچه که مربوط به حقیقت و باطن است،
خلاف مادی است. معنویت، مجموعه جنبه‌های فکری،
اخلاقی، فرهنگی و عاطفی انسانی بوده و نیز به معنای
غیر مادی آورده می‌شود. عالم لفظ است و دارای باطنی
که همان معنویت است و آن اصل و حقیقت است.
معنویت مانند روح است در بدن که حضورش در جای
جای بدن باید معلوم باشد؛ زیرا هر عضوی که روح در آن
نباشد مرده است (بن‌زکریا، ۱۳۷۳: ۵۲۳).

تعریف اصطلاحی معنویت:

معنویت، عبارت است از آنچه که به دین و موضوع‌های
مقدس مربوط باشد. معنویت با وجود خدا معنا پیدا
می‌کند و بدون اعتقاد به خداوند متعال، اعتقاد به
معنویت بی‌معناست. به بیان دیگر شاخصه معنویت
محوری، خدا محوری است. معنویت پایه تکامل انسان
است. تمام عبادت‌ها که در اسلام برانجام آنها تکیه
شده است برای تقویت جنبه معنوی روح انسان است.

داشت که: با بررسی رساله‌ها، پایان نامه‌ها و مقالات موجود در مراکز علمی و دانشگاهی نیروهای مسلح (به‌ویژه دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش و دانشگاه علوم و فنون فراهی)، در هریک از حوزه‌های نظامات و تعالی معنوی به تنهائی تحقیقاتی شده است، لکن در ارتباط با نقش این دو متغیر نظامات و تعالی معنوی، پژوهش مستقلی یافت نشد.

نظامات و قواره‌های آن:

تعریف نظامات: زبان مکتوب، زبان رایج اداری است که برای برقراری پیوندهای رسمی مورد استفاده قرار می‌گیرد و آئین نگارش و نظامات شامل روش‌ها، شگردها و فونونی است که ضمن روشنی و ایجاز، دربرگیرنده ربط منطقی بین مطالب باشد. بخش عمده‌ای از ارتباطات داخلی یگان‌ها و سازمان‌های نیروهای مسلح و هم‌چنین ارتباط با سایر سازمان‌های کشوری به وسیله نظامات و مکاتبات اداری صورت می‌گیرد.

انواع نگارش نظامی: نگارش نظامی به‌طور کلی به دو نوع عملیاتی و غیر عملیاتی (اداری) تقسیم می‌شوند.

۱. نگارش نظامی عملیاتی: نوعی نگارش است که مستقیماً مربوط به عملیات نظامی می‌شود و برابر آئین نامه‌های مصوب، در زمان‌های خاص نگاشته می‌شود. دستورهای عملیاتی، گزارش‌های عملیاتی و برآوردهای ستادی از جمله نگارش‌های نظامی عملیاتی محسوب می‌شوند.

۲. نگارش غیر عملیاتی (اداری): نوعی نگارش است که به شکل مستقیم به امور نظامی مربوط می‌شود. برخی از انواع نامه‌ها، احکام، بررسی‌های ستادی، گزارش‌ها، روش جاری‌ها و گردشکارها که مطابق ضوابط و مقررات خاصی تهیه می‌شوند از جمله نگارش‌های نظامی اداری محسوب می‌شوند (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۲۹).

هر جمله در تدوین نظامات باید حامل پیام باشد و زمانی این مقصود حاصل می‌شود که روح هدف و موضوع، در کالبد جمله‌ها و بندها حلول کرده باشد، برخی از اهداف نظامات عبارتند از:

- ۱- پیشبرد امور و انجام وظایف برای استفاده بهینه از زمان و امکانات؛
- ۲- ایجاد مستندات و سوابق قانونی به‌عنوان حافظه

سازمان برای مراجعات بعدی و آیندگان؛
۳- سازماندهی اهداف برای بهبود سازماندهی، مدیریت، برنامه‌ریزی و فرماندهی؛
۴- ارتباط‌گیری و آشنایی با سایر مراکز به‌منظور توسعه و بسط همکاری با یکدیگر (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۵۶).

کلیات محتوایی مهم در نظامات:
همواره کلیات مورد اشاره شامل بایدها، نبایدها و نکات و ویژگی‌های زیر باید در تهیه نظامات مدنظر قرار گیرد:
۱- نظامات باید جدی و رسمی باشد و در نگارش آن از بکارگیری لحن طنز، هزل، گستاخی و توهین دوری شود.

۲- ساده‌نویسی در نظامات باعث تفهیم بهتر و سریع‌تر مطالب و پرهیز از ایجاد تفسیرها و برداشت‌های چندگانه، مبهم و مختلف می‌شود.

۳- در نظامات باید از لغات دور از ذهن و متروک و کنایه‌ها و استعاره‌های پیچیده و هم‌چنین تملق و واژه‌های آمیخته با حب و بغض پرهیز شود.

۴- صراحت، روشنی، دقت و رعایت عفت قلم از ویژگی‌های مطرح در تدوین نظامات نظامی و اداری است که همواره باید مدنظر باشد.

۵- برای تأثیر مطلوب نظامات از درج مطالب غیرضرور و پرداختن به حواشی و ذکر نکته‌های نامربوط خودداری می‌شود.

۶- در بیان مطالب در هر آئین‌نامه و دستورالعمل از جمله‌های مثبت و روشن استفاده شود و از به‌کار بردن جمله‌های منفی خودداری شود.

۷- فرماندهان و مسئولان (امضاکننده نظامات) باید با دقت نظر بالا آن را مرور کنند تا اشکالی در آن نباشد، زیرا مسئولیت کامل نظامات به عهده امضا کننده آن است (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۷۹).

قواره‌های مکاتباتی و نظامات:

قواره‌های مکاتباتی در بردارنده الگوهای نگارشی است که شکل داده‌ها را در چارچوب و ترتیب منطقی و منسجم، مشخص می‌کند. قواره‌های مکاتباتی رایج در نیروهای مسلح به‌قرار زیر است:

۱. دستور کار یا دستورالعمل: مجموعه‌ای از دستورها با الگویی خاص است که برای انجام فعالیت یا تشریح بخشی از آئین‌نامه صادر می‌شود و در آن چگونگی

انجام کار، وظیفه و مسئولیت یکان‌ها و سازمان‌های مرتبط با اجرای یک مأموریت مشخص می‌شود. و شامل دستوالعمل‌های قانونی، اداری و فنی است (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۱۴۹).

۲. آئین‌نامه: آئین‌نامه شامل رویه‌ها و مشی‌های کلی و جدیدی است که یک سازمان برای تنظیم امور خود تهیه و تدوین می‌کند و در واقع مقرراتی است که مقام‌های صلاحیت‌دار وضع می‌کنند و به مرحله اجرا می‌گذارند. آئین‌نامه نظامی هم مجموعه تدابیر، مقررات و رویه‌های جدیدی است که به تصویب مقام معظم فرمانده کل قوا (مدظله‌العالی) رسیده است یا با تفویض اختیار توسط رئیس ستاد کل نیروهای مسلح یا فرماندهان ارتش، سپاه پاسداران یا نیروی انتظامی ابلاغ شده باشد (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۱۹۸).

معنویت و مؤلفه‌های آن:

مؤلفه‌های معنویت در نیروهای مسلح عبارتند از:

۱. معرفت و ایمان ۲. عبودیت و عمل صالح ۳. اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه (ولایت‌محوری) ۴. تقوا و پرهیزگاری ۵. شایستگی‌های اخلاقی ۶. رشد ذهنی، فکری و شخصیتی ۷. تعامل و روابط اجتماعی و سازمانی ۸. پرهیز از تجملات و دنیاگرایی ۹. بصیرت و عمل انقلابی ۱۰. روحیه جهادی و عاشورایی ۱۱. اصالت و نجابت خانوادگی ۱۲. آمادگی عمومی (جسمانی، نظامی).

در این مقاله به علت محدودیت صفحات تعیین شده از ۱۲ مؤلفه مربوط به تعالی معنوی، هفت مؤلفه‌های (۱ تا ۷) که رابطه و نقش مشخص تری با نظامات (آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها) دارند پرداخته می‌شود.

۱. معرفت و ایمان:

منظور از ایمان آن است که انسان به خدا، ملائکه، پیامبران، معاد و آنچه از سوی خدا فرود آمده، اعتقاد راسخ پیدا کند و آن را از دل و جان خویش باور داشته باشد و از آن پیروی کند.

آیات و روایات مرتبط:

«مَنْ الرَّسُولَ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا تَفَرَّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ» (بقره: ۲۸۵).

رسول به آنچه خدا بر او نازل کرد ایمان آورده و مؤمنان نیز همه به خدا و فرشتگان و کتب و پیامبران خدا ایمان آوردند و (گفتند) ما میان هیچ‌یک از پیغمبران

انجام کار، وظیفه و مسئولیت یکان‌ها و سازمان‌های مرتبط با اجرای یک مأموریت مشخص می‌شود. و شامل دستوالعمل‌های قانونی، اداری و فنی است (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۱۴۹).

۲. آئین‌نامه: آئین‌نامه شامل رویه‌ها و مشی‌های کلی و جدیدی است که یک سازمان برای تنظیم امور خود تهیه و تدوین می‌کند و در واقع مقرراتی است که مقام‌های صلاحیت‌دار وضع می‌کنند و به مرحله اجرا می‌گذارند. آئین‌نامه نظامی هم مجموعه تدابیر، مقررات و رویه‌های جدیدی است که به تصویب مقام معظم فرمانده کل قوا (مدظله‌العالی) رسیده است یا با تفویض اختیار توسط رئیس ستاد کل نیروهای مسلح یا فرماندهان ارتش، سپاه پاسداران یا نیروی انتظامی ابلاغ شده باشد (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۱۹۸).

۳. روش جاری: «روش جاری» نوشته‌ای شامل مجموعه روش‌های معین برای انجام وظایف و مأموریت‌هایی است که به‌طور معمول در یک سازمان یا یکان اجرا می‌شود و در آن، روش‌ها و چگونگی انجام کار و طریقه اقدام در مورد اجرای فعالیت‌های مورد نظر تشریح و جزئیات عمل و توالی گام‌های مختلف آن مشخص می‌شود (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۲۰۲).

۴. گردشکار: «گردشکار» نامه‌ای مشتمل بر سابقه و تشریح وضع موجود، روند جریان کار، بررسی‌ها و مطالعات انجام شده و بحث و بررسی موانع و مشکلات و تجزیه و تحلیل مبحث اداری یا نظامی خاصی است که در شکل و قواره‌های معین همراه سوابق، نظریه و پیشنهادها برای اتخاذ تصمیم مقتضی به رده مافوق ارائه می‌شود. که شامل گردشکار داخلی و عرضی می‌باشد (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۲۰۵).

۵. بررسی ستادی: «بررسی ستادی» عبارت است از تحقیق، بررسی، گردآوری و تجزیه و اطلاعات و ارائه شیوه‌های حل یک مسئله در ابعاد وسیع‌تر از گردشکار که به‌صورت یک نوشته تحقیقاتی به رده‌های فرماندهی یا مدیریت تحویل می‌شود (دفتر واژه‌گزینی، ۱۳۹۰: ۲۱۰).

۶. بخشنامه: «بخشنامه» حکم یا دستور کتبی نظامی یا اداری معینی است که از طرف نیرو، ستاد، سازمان، رده، وزارتخانه یا مؤسسه در نسخه‌های متعدد تهیه و

خدای متعال، متضرعین الیه را مورد توجه و عنایت خاص قرار می‌دهد (بیانات در دیدار رئیس جمهور و هیئت وزیران به مناسبت آغاز هفته دولت، ۱۳۷۶/۶/۲).

۳. اعتقاد و التزام عملی به ولایت فقیه (ولایت محوری)

نظام ولایی که تجلی حاکمیت انحصاری و ولایت الهی روی زمین است در عصر غیبت در شکل ولایت فقیه تحقق می‌یابد؛ ولایتی که خدا برای پیامبر اکرم (صلوات الله علیه) و ائمه معصومین (علیهم السلام) انشاء و ابلاغ فرمود و آنان این مأموریت را در عصر غیبت بر عهده فقهای عادل و جامع شرایط گذاشته‌اند.

اعتقاد قلبی و التزام عملی به ولایت فقیه در حقیقت اعتقاد و التزام به ولایت الهی و ولایت معصومین (علیهم السلام) است و خروج از آن خروج و محرومیت از ولایت خدا و معصومین می‌باشد چرا که ولی فقیه، مبتین و مجری احکام الهی است و پذیرش و التزام به ولایت او التزام به احکام خدا و تمرد از وی، تمرد از احکام الهی بوده و به منزله شرک ربوبی است.

آیات و روایات مرتبط:
- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» (نساء، ۵۹). ای کسانی که ایمان آورده‌اید، اطاعت کنید خدا را و اطاعت کنید پیامبر خدا و صاحبان امر را.

گرچه مصداق اصلی اولی الامر ائمه معصومین (علیهم السلام) هستند لکن به تصریح خودشان در عصر غیبت ولی فقیه از طرف آنان نیابت دارد، و اطاعت از او اطاعت از ائمه معصومین (علیهم السلام) و نافرمانی از او نافرمانی از معصومین (علیهم السلام) است.

امام صادق (علیه السلام) پس از نهی از پذیرش حاکمیت و حکمیت طاغوت، با صراحت حکم ولی فقیه را حکم خود و خدا دانسته و می‌فرماید:

«مَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَمَّنْ رَوَى حَدِيثَنَا وَنَظَرَ فِي خَلَالِنَا وَحَرَامِنَا وَعَرَفَ أَحْكَامَنَا فَلْيَرْضُؤَا بِهِ حَكْمًا فَإِنِّي قَدْ جَعَلْتُهُ عَلَيْكُمْ حَاكِمًا فَإِذَا حَكَمَ بِحُكْمِنَا فَلَمْ يَقْبَلْهُ مِنْهُ فَإِنَّمَا اسْتَخَفَّ بِحُكْمِ اللَّهِ وَ عَلَيْنَا رَدُّ وَالرَّادُّ عَلَيْنَا الرَّادُّ عَلَى اللَّهِ وَ هُوَ عَلَى حَدِّ الشَّرْكِ بِاللَّهِ» (عاملی، ۱۳۸۶: ۹۹). هر کس از شما (شیعیان) که حدیث ما را روایت می‌کند و در حلال و حرام ما نظر می‌کند و احکام ما را می‌شناسد ادر شناخت

خدا فرق نگذاریم و همه یک‌زبان و یک‌دل فرمان خدا را شنیده و اطاعت کردیم. پروردگارا ما آموزش تو را می‌خواهیم و می‌دانیم که بازگشت همه به سوی توست. امام علی (علیه السلام) می‌فرماید: «أَلَا يَمَانُ مَعْرِفَهُ بِالْقَلْبِ وَإِقْرَارُ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالْأَرْكَانِ» (نهج البلاغه، حکمت ۲۱۸: ۱۱۸۶). ایمان شناختی است با قلب، اقراری است با زبان و عملی است با اندام.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) می‌فرماید: افتخار نیروهای مسلح ما این است که هدف‌های خود را از ایمان عمیق اسلامی الهام گرفته است (بیانات در دیدار با نظامیان، ۱۳۸۵/۸/۲۰).

۲. عبودیت و عمل صالح

منظور از عبودیت، اظهار خضوع در برابر کسی است که نهایت انعام و اکرام را در حق مخلوقاتش روا داشته و او کسی جز خدای سبحان نیست (راغب اصفهانی، ۱۳۷۹: ۳۱۹).

آیات و روایات مرتبط:
- «وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ» (حجر: ۹۹) و پروردگارت را عبادت کن تا تو را یقین حاصل آید.

امام صادق (علیه السلام) نیز حقیقت عبودیت الهی را چنین بیان می‌فرماید: «ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ أَنْ لَا يَرَى الْعَبْدُ لِنَفْسِهِ فِيمَا حَوَّلَهُ اللَّهُ مَلِكًا لِأَنَّ الْعَبِيدَ لَا يَكُونُ لَهُمْ مَلِكٌ، يَرُونَ الْمَالَ مَا لِلَّهِ يَضَعُونَهُ حَيْثُ أَمَرَهُمُ اللَّهُ بِهِ وَلَا يُدَبِّرُ الْعَبْدُ لِنَفْسِهِ تَدْبِيرًا وَ جُمْلَةً اسْتِغَالَهُ فِيمَا أَمَرَهُ تَعَالَى بِهِ وَ نَهَاهُ عَنْهُ» (مجلسی، ۱۳۷۵: ۲۲۵). حقیقت عبودیت در سه چیز است:

۱. بنده، خود را مالک داده‌های الهی نداند؛ زیرا بندگان مالک چیزی نمی‌شوند، بلکه مال را مال خدا می‌دانند و در همان راهی که فرموده به مصرف می‌رسانند.
۲. خود را در تدبیر امور ناتوان بدانند.
۳. به انجام اوامر و نواهی الهی اشتغال ورزد.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) می‌فرماید: این رابطه با خدا را همه باید داشته باشند... نماز با توجه و با حضور بخوانید؛ به نوافل اهمیت دهید و سعی کنید که در روز مقداری قرآن تلاوت کنید. هیچ روزی بر شما نگذرد که مقداری قرآن - ولو ده آیه، پنج آیه - با تدبیر تلاوت نکنید. این، به شما نورانیت می‌بخشد... در دعاهای ما، نفس رابطه با خدا، جزو بدیهیات و محکمت ادعیه ماست و

چنانکه خَلق شکل ظاهری و صوری اشیاء است. ملکات و صفات روحی و باطنی که در انسان است اخلاق نامیده می‌شود، و به اعمال و رفتاری که از این خَلقیات ناشی می‌شود، نیز اخلاق می‌گویند. اخلاق انسان بر دو نوع است: ۱. فطری و طبیعی ۲. اکتسابی و اختیاری.

شایستگی‌های اخلاقی، فضایل و ملکاتی است که آن را محاسن اخلاق می‌نامند که با ریاضت‌های علمی و عملی به دست می‌آید مانند: حسن خلق و رعایت ادب، پرهیز از تملق، نداشتن حب جاه و مقام، وفای به عهد، عزت نفس و... (مهدوی کنی، ۱۳۷۴: ۱۳).

- آیات و روایات مرتبط:

- «إِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ». (سوره قلم: آیه ۴). همانا تو صاحب اخلاق عظیم و برجسته‌ای هستی.

- نبی مکرم اسلام (صلوات الله علیه) فرمودند: «أَنْتَىٰ بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ» (پیمانی، ۱۳۸۳: ۱۹۱). همانا من برای تکمیل خصلت‌های اخلاقی رفیع برانگیخته شدم تا فضایل اخلاقی را به کمال رسانم.

- مقام معظم رهبری (مدظله العالی): اخلاقیات نادرست را در خودمان کشف کنیم... درباره خودمان دچار خودشیفتگی نشویم. عیب‌هایمان را ببینیم و آنها را مثل فهرستی مقابل خودمان قرار دهیم (بیانات در خطبه‌های نماز عید فطر، ۷۳/۱۲/۱۱).

۶. رشد ذهنی، فکری و شخصیتی

رشد ذهنی: بهره‌مندی از توانایی لازم برای ادراک و شناخت محیط درونی و بیرونی خود اعم از ادراک حسی و عقلی که شامل شکوفایی استعدادهایی مانند: حافظه، یادگیری، دقت، استدلال، نتیجه‌گیری و حکم کردن می‌شود.

رشد فکری: توانایی به کارگیری استعدادهای ذهنی برای رسیدن از معلومات به مجهولات و یافتن پاسخ‌های معتبر و درست برای پرسش‌های خود.

رشد شخصیتی: پرورش یافتگی روحی و روانی و برخورداری از «من» شکل‌یافته و تثبیت‌شده به گونه‌ای که بتواند رفتارهای بهنجار، درست و مورد انتظار در جامعه اسلامی و سازمان نیروهای مسلح را از خود بروز دهد.

- آیات و روایات مرتبط:

۱. قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَیٰ سَاكِنَتِهِ. (اسراء: ۸۴) بگو هر کس بر حسب سرشت و شخصیت خود رفتار می‌کند.

آنها تخصص دارد] پس او را به حکم و داوری برگزینید. او تسلیم اوامرش باشید] همانا من او را حاکم و ولی شما قرار دادم پس وقتی او طبق دستور (و بر اساس تعالیم) ما حکم داد و کسی آن را نپذیرفت حکم خدا را سبک شمرده و ما را راد کرده است و آن کس که ما را راد کند، خدا را راد کرده و این در حد شرک به خداست.

- مقام معظم رهبری (مدظله العالی) می‌فرماید: عبودیت یکسان همه موجودات در برابر خدا مستلزم آن است که هیچ یک از بندگان خدا خودسر و مستقل حقّ تحکم و فرمانروایی بر بندگان دیگر نداشته باشد (نفی طاغوت) و زمامدار و مدیر و مدبر بر امور زندگی انسان‌ها فقط کسی باشد که خدا خود به حکومت برگزیده است. یا به شخصی مانند امامان معصوم (علیهم السلام) و یا به علائم و ملاک‌ها مانند حاکم اسلامی در زمان غیبت امام معصوم (ع) (امام خامنه‌ای (مدظله العالی)، ۱۳۹۲: ۳۸).

۴. تقوا و پرهیزگاری

- تقوا از واژه «وقایه» به معنای نگهداری گرفته شده و در عرف و روایات عبارت است از حفظ نفس از مخالفت اوامر و نواهی حق و متابعت رضای او (امام خمینی، ۱۳۸۲: ۲۰۶).

آیات و روایات مرتبط:

«إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ» (حجرات، ۱۳). در حقیقت ارجمندترین شما نزد خدا پرهیزگارترین شماست.

پیامبر اعظم (صلوات الله علیه): «إِعْمَلْ بِفَرَائِضِ اللَّهِ تَكُنْ أَتْقَى النَّاسِ» (مجلسی، ۱۳۷۵: ۱۹۶). به واجبات الهی عمل کن تا پرهیزگارترین مردم باشی.

مقام معظم رهبری (مدظله العالی): حفظ این نهاد مقدس، خیلی با ارزش است و حفظ آن هم بر این است که یکایک شما خودتان را در این صراط مستقیمی که در آن قرار گرفته‌اید، با مراقبت و با تقوا و پرهیزگاری حفظ کنید، «تقوا الله» عزیزان من «تقوا الله» تقوا هم معنایش این است که به طور دائم مراقب حرکات و اعمال و رفتار و گفتار خودتان باشید و خود را رها نکنید. این مراقبت، خیلی برکات دارد (بیانات در دیدار با فرماندهان و مسئولان سپاه، مورخه ۷۶/۶/۲۶).

۵. شایستگی‌های اخلاقی

کلمه اخلاق جمع خَلق و خَلق شکل درونی انسان است.

۱۲. آمادگی عمومی (جسمانی، نظامی):

روش تحقیق:

هدف از انجام این تحقیق، تقویت و توسعه معنویت در سازمان عقیدتی سیاسی ارتش جمهوری اسلامی ایران است. این مقاله براساس هدف تحقیق کاربردی، براساس رویکرد آمیخته و براساس روش موردی-زمینه‌ای است. در این مقاله از روش آمیخته (کمی و کیفی) برای رسیدن به اهداف استفاده شده است و ابزار گردآوری اطلاعات، اسناد کتابخانه‌ای، پرسشنامه و مصاحبه می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل نخبگان و فرهیختگان نظامی و غیرنظامی آجا (سامانه فرماندهی، سازمان حفاظت اطلاعات-سازمان عقیدتی سیاسی ارتش) معادل ۵۵ نفر با روش انتخابی می‌باشد. روش نمونه‌گیری با استفاده از جدول مورگان ۵۰ نفر انتخاب شد.

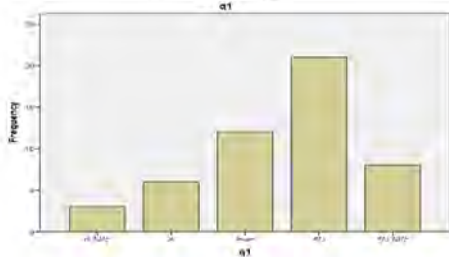
تجزیه و تحلیل داده‌ها:

نحوه تجزیه و تحلیل داده‌ها به صورت توصیفی، شامل جداول و نمودار، میانگین و مجموع امتیازات خواهد بود.

۱- آیا نحوه نگارش نامه‌ها، از نظر محتوایی و شکلی در تعالی معنوی کارکنان ساع س آجا نقش دارد؟

جدول شماره ۱: نگارش نامه‌ها

درصد تجمعی	درصد فراوانی	فراوانی
۶	۴	خیلی کم
۱۸	۱۲	کم
۲۲	۱۴	متوسط
۸۶	۲۲	زیاد
۱۰۰	۱۴	خیلی زیاد
	۵۰	جمع

نمودار شماره ۱: نگارش نامه‌ها

۲. أَلَيْسَ مِنْكُمْ رَجُلٌ رَشِيدٌ. (هود، ۷۸) آیا در میان شما مردی فهیم پیدا نمی‌شود؟

۳. إِنَّكَ لَأَنْتَ الْخَلِيمُ الرَّشِيدُ. (هود، ۸۷) [ای شعیب!] راستی که تو بردبار فرزانه (رشدیافته) هستی.

امام رضا (علیه السلام) فرمودند: وَأَسْتَخِيرُوا اللَّهَ فِي أُمُورِكُمْ يَغْرَمُ لَكُمْ عَلَى رُشْدِكُمْ (کلینی، ۱۳۷۳: ۳۷۳) در امور زندگی خود از خدا خیر و خوبی بخواهید تا خدا هم بر رشد شما بیفزاید.

امام خمینی (ره) می‌فرماید: اساساً اسلام - که تشیع چیزی جز اسلام اصیل نیست - نه تنها جلو رشد علمی و فکری بشر را نمی‌گیرد، بلکه خود، زمینه‌های این حرکت را آماده‌تر می‌کند و به این حرکت جهت انسانی و الهی می‌دهد و تکامل علمی و فرهنگی بشر بعد از ظهور اسلام محققین تاریخ را خیره ساخته است (امام خمینی، ۱۳۷۲: ۲۸۰).

۷. تعامل و روابط اجتماعی و سازمانی

انگیزه‌ها، هیجان‌ها، رابطه میان فرهنگ و شخصیت و نقش‌های گوناگونی که هر اجتماعی به اعضای خود واگذار می‌کند همه، نمونه‌هایی از تعامل و روابط اجتماعی است؛ (سوادی، ۱۳۸۶: ۱۲).

آیات و روایات مرتبط:

«وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ» (مائده، ۲) و در گناه و تجاوز به یکدیگر کمک نکنید و از خدا پروا کنید که خداوند سخت کیفر است.

پیامبر اعظم (صلوات الله علیه) فرمودند: «مَنْ أَصْبَحَ وَلَا يَهْتَمُّ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ» کلینی، ۱۳۷۳: ۱۶۳) کسی که صبح کند در حالی که به امور مسلمانان اهمیت ندهد، مسلمان نیست.

مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) می‌فرمایند: هر نظامی که با مردم خودش مرتبط و متصل نباشد، نمی‌تواند برای بلندمدت و برای آینده، برنامه‌ریزی مطمئنی داشته باشد (امام خامنه‌ای، ۱۴۰۰: ۱۴۴).

۸. پرهیز از تجملات و دنیاگرایی؛

۹. بصیرت و عمل انقلابی؛

۱۰. روحیه جهادی و عاشورایی؛

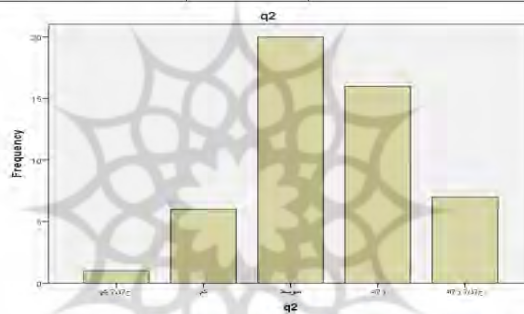
۱۱. اصالت و نجات خانوادگی؛

تفسیر: در جدول و نمودار بالا، پاسخ سؤال مذکور مورد بررسی قرار گرفت که نتیجه آن، ۱۸ درصد گزینه کم، ۲۴ درصد گزینه متوسط، ۵۸ درصد گزینه زیاد را انتخاب کرده‌اند.

۲- آیا نحوه نگارش و تدوین دستورالعمل‌ها از نظر محتوایی و شکلی در تعالی معنوی کارکنان ساع س آجا نقش دارد؟

جدول شماره ۲: تدوین دستورالعمل‌ها

گزینه	تعداد	درصد	جمع
خیلی کم	۱	۲	۳
کم	۶	۱۲	۱۴
متوسط	۲۰	۴۰	۵۴
زیاد	۱۶	۳۲	۸۶
خیلی زیاد	۷	۱۴	۱۰۰
جمع	۵۰	۱۰۰٪	

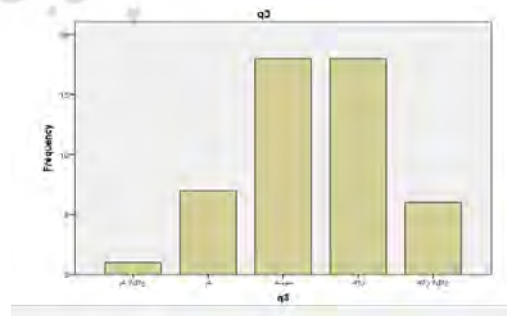
نمودار شماره ۲: تدوین دستورالعمل‌ها

تفسیر: در جدول و نمودار بالا، پاسخ سؤال مذکور مورد بررسی قرار گرفت که نتیجه آن، ۱۴ درصد گزینه کم، ۴۰ درصد گزینه متوسط، ۳۲ درصد گزینه زیاد را انتخاب کرده‌اند.

۳- آیا نحوه نگارش و تدوین آیین‌نامه‌ها از نظر محتوایی و شکلی در تعالی معنوی کارکنان ساع س آجا نقش دارد؟

جدول شماره ۳: محتوای نگارشات

گزینه	تعداد	درصد	جمع
خیلی کم	۱	۲	۳
کم	۷	۱۴	۱۶
متوسط	۱۸	۳۶	۵۴
زیاد	۱۸	۳۶	۸۸
خیلی زیاد	۸	۱۶	۱۰۰
جمع	۵۰	۱۰۰٪	

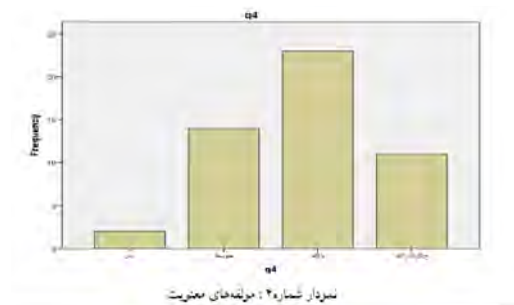
نمودار شماره ۳: محتوای نگارشات

تفسیر: در جدول و نمودار بالا، پاسخ سؤال مذکور مورد بررسی قرار گرفت که نتیجه آن، ۱۶ درصد گزینه کم، ۳۶ درصد گزینه متوسط، ۴۸ درصد گزینه زیاد را انتخاب کرده‌اند.

۴- آیا رعایت مؤلفه‌های معنویت در جلسات و نشست‌های تخصصی (شوراها و کارگروه‌ها) برای تهیه آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در تعالی معنوی کارکنان ساع س آجا نقش دارد؟

جدول شماره ۴: مؤلفه‌های معنویت

	درصد فراوانی	درصد تجمعی
خیلی کم	۰	۰
کم	۴	۴
متوسط	۱۶	۲۰
زیاد	۲۳	۴۳
خیلی زیاد	۱۱	۵۴
جمع	۵۰	۱۰۰

نمودار شماره ۴: مؤلفه‌های معنویت

تفسیر: در جدول و نمودار بالا، پاسخ سؤال مذکور مورد بررسی قرار گرفت که نتیجه آن، ۴ درصد گزینه کم، ۲۸ درصد گزینه متوسط، ۶۸ درصد گزینه زیاد را انتخاب کرده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری:

با عنایت به یافته‌های تحقیق به‌طور کلی می‌توان پاسخ نظرسنجی به عمل آمده از متخصصین امر را در خصوص نقش نظامات در تعالی معنوی کارکنان، طبق جدول زیر نتیجه‌گیری کرد:

جدول شماره ۵: نقش نظامات

عنوان پژوهش	مؤلفه‌های آماری	نقش نگارش نامه‌ها	نقش تدوین دستورالعمل‌ها	نقش تدوین آئین‌نامه‌ها	نقش جلسات و نشست‌های تخصصی (شوراها و کارگروه‌ها)
نقش نظامات بر تعالی معنوی کارکنان	میانگین	۳۵	۳۴۲	۳۴۴	۳۸۶
	جمع امتیاز	۱۷۵	۱۷۱	۱۷۲	۱۹۳
	تعداد پاسخگو	۵۰	۵۰	۵۰	۵۰

با عنایت به مطالب ارائه شده در جدول بالا، عوامل ذکر شده مؤثر در تعالی معنوی سازمان عقیدتی سیاسی ارتش به ترتیب اولویت عبارتند از:

۱- در مجموع، ۶۸ درصد از پاسخگویان معتقدند: «مؤلفه‌های معنویت در جلسات و نشست‌های تخصصی (شوراها و کارگروه‌ها) برای تهیه آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نقش دارد» و با میانگین ۳۸۶ در رتبه نخست قرار دارد.

۲- در مجموع، ۵۸ درصد از پاسخگویان معتقدند: «نحوه نگارش نامه‌ها، از نظر محتوایی و شکلی در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نقش دارد» و با میانگین ۳۵۰ در رتبه دوم قرار دارد.

تدوین قوانین برابر تدابیر و فرامین مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) اقدام کند.

۳- معاونت طرح و برنامه و بودجه با همکاری دفتر شرعی و ضوابط نسبت به نظارت بر آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها و نظامات اقدام کند.

۴- معاونت تربیت و آموزش ارتش ج.ا.ا. با همکاری معاونت تربیت و آموزش سازمان عقیدتی سیاسی ارتش برای دستیابی دقیق‌تر به اهداف پژوهش، مؤلفه‌های نظامات و تعالی معنویت که در این مقاله به طور محدود مورد بررسی قرار گرفت در دانشگاه‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران به‌عنوان پایان‌نامه‌های دانشجویی مورد کارشناسی وسیع‌تر قرار دهند.

۵- معاونت نیروی انسانی ارتش ج.ا.ا. نسبت به تهیه نظامات مطابق مؤلفه‌های معنویت به‌عنوان اصول اساسی مد نظر همه کارشناسان و متخصصان قرار دهد.

۳- در مجموع، ۴۸ درصد از پاسخگویان معتقدند: «نحوه نگارش و تدوین آیین‌نامه‌ها از نظر محتوایی و شکلی در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نقش دارد» و با میانگین ۳,۴۴ در رتبه سوم قرار دارد.

۴- در مجموع، ۴۶ درصد از پاسخگویان معتقدند: «نحوه نگارش و تدوین دستورالعمل‌ها از نظر محتوایی و شکلی در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش نقش دارد» و با میانگین ۳,۴۲ در رتبه چهارم قرار دارد.

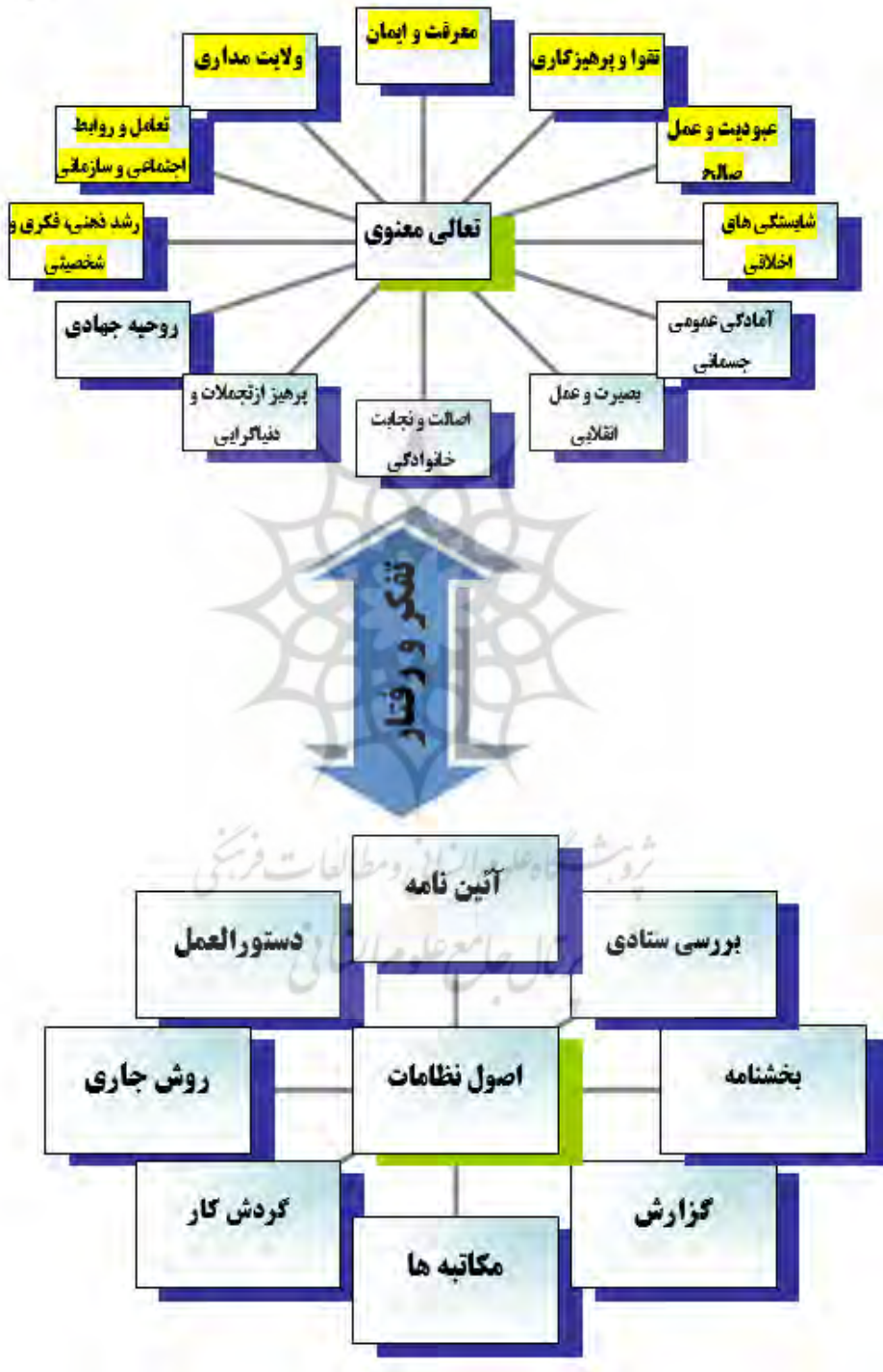
با عنایت به قواره‌های نظامات و اصول حاکم بر هر یک از آنها و دقت در مؤلفه‌های معنویت که مورد تأکید قرآن کریم، روایات معصومین علیهم السلام و رهبر فرزانه انقلاب است می‌توان دریافت، اگر تمام امور کاری لازم برای تهیه نظامات، تحت تأثیر مؤلفه‌های معنویت قرار داشته باشد، قطعاً سرانجام آن کار با گرفتن رنگ و بوی الهی و دینی بهتر پیش می‌رود، پس اگر هر یک از کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش متخلق به این اوصاف باشند به خوبی در تدوین هر یک از نظامات، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها رعایت همه چارچوب‌ها توأم با مؤلفه‌های معنوی را خواهند کرد پس روش و آئین‌نامه‌ای که با تشکیل جلسات هماهنگی و تدوین سایر مراحل آن تهیه می‌شود در آن رعایت انصاف و عدالت و حقوق همه ذینفعان شده و از توهین و رفتار غلط در آن خبری نیست و حفظ بیت‌المال نیز مدنظر است. بنابراین می‌توان اذعان داشت نظامات که حاصل کردار آحاد کارشناسان و متخصصان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش است و باید از اصول و روشی خاص پیروی کند، اگر مؤلفه‌های معنویت را به همراه داشته باشد، یک دستورالعمل معنوی خواهد شد که هم باعث رشد و تعالی نظامات می‌شود و هم در تعالی معنویت نقش مؤثر دارد. هر چند برآزنده نیروی‌های مسلح نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران که تحت فرماندهی رهبری فرزانه و فرهیخته‌ای هستند رعایت همه اصول لازم الاجرا بوده و یکی از آنها نظامات و قواره‌های اداری و ستادی معنویت محور است.

پیشنادهای تحقیق:

۱- معاونت نیروی انسانی سازمان با همکاری معاونت نیروی انسانی ارتش نسبت به اجرای دقیق نظامات، آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها اقدام کنند.

۲- معاونت حقوقی و امور مجلس ارتش ج.ا.ا. نسبت به

نمودار علی نقش نظامات در تعالی معنوی کارکنان سازمان عقیدتی سیاسی ارتش ج.ا.ا.

نقش نظامات در تعالی معنوی کارکنان ساع س آجا (مبنتی بر بیانات مقام معظم رهبری (مدظله العالی))

منابع:

- تهران، مؤسسه نشر آثار امام، چاپ سوم.
- موسوی خمینی، روح الله (امام)، (۱۳۶۸)، چهل حدیث، تهران، مرکز نشر فرهنگی رجاء، چاپ دوم.
- مهدوی کنی، محمدرضا، (۱۳۷۴)، اخلاق عملی، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چاپ چهارم.
- مجلسی، محمد باقر، (۱۳۷۲)، بحار الانوار، بیروت، مؤسسه الوفاء، ۱۴۰۳ ق.
- موسوی خمینی، روح الله (امام)، (۱۳۷۳)، ولایت فقیه، حکومت اسلامی، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره).
- میرزائی، خلیل، (۱۳۹۰)، شیوه عملی مقاله نویسی، تهران، نشر جامعه شناسان، چاپ دوم
- مؤسسه پژوهشی فرهنگی انقلاب اسلامی، رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) لُوح فشرده حدیث ولایت ۲، تهران، قابل دسترس در پایگاه اطلاع رسانی: www.khamenei.ir
- معجم مقاییس اللغة، أحمد بن فارس بن زکریا (ت ۳۹۵ ه. ق)، عبدالسلام محمد هارون، طهران: مکتب الإعلام الإسلامي، ۱۴۰۴ ه. ق.
- قرآن مجید، (۱۳۸۳)، ترجمه آیت ا... مکارم شیرازی و استاد محمد مهدی فولادوند، تهران، نشر اسوه، چاپ سوم.
- آریان پور کاشانی، عباس، (۱۳۷۸)، فرهنگ کامل انگلیسی فارسی، تهران، نشر امیر کبیر، چاپ پنجم
- آیین نگارش نظامی، (۱۳۹۰)، دفتر واژه گزینی نظامی ستاد کل نیروهای مسلح، تهران، روناس، چاپ اول.
- اکبریان، علی اصغر و جمعی از نویسندگان، (۱۳۹۰)، شایستگی پاسداری، قم، نشر زمزم هدایت.
- دشتی، محمد، (۱۳۷۹)، نهج البلاغه، تهران، نشر زهد، چاپ دوم.
- بحرانی، یحیی بن حسین، (۱۳۸۸)، الشَّهابُ فی الحَکَمِ والاداب، نشر آستان قدس رضوی، چاپ اول.
- بن زکریا، احمد، (۱۳۷۳)، مکتبه الاعلام الاسلامی، قم.
- پاینده، ابوالقاسم، (۱۳۵۶)، نهج الفصاحه، کلمات قصار پیامبر اکرم (ص)، تهران.
- خامنه‌ای، سید علی، (۱۳۷۲)، طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن.
- خامنه‌ای، سید علی، (۱۳۷۲)، راهبردهای اساسی خدمتگزاری به مدیران نظام اسلامی
- دهخدا، علی اکبر، (۱۳۸۰)، لغت نامه دهخدا، تهران، نشر امیر کبیر
- راغب اصفهانی، ابی القاسم الحسین بن محمد، (۵۰۲ ق)، المفردات فی غریب القرآن، (مفردات الفاظ القرآن)، تهران، مؤسسه تحقیقات نشر معارف اهل البيت (ع).
- سوادى، محمدعلی، (۱۳۹۳)، رفتار سازمانی، نشر نمایندگی ولی فقیه در سپاه.
- شیخ حر عاملی، محمد بن حسن، (۱۳۷۳)، وسایل الشیعه، بیروت، دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ ق.
- طباطبائی، محمد حسین، (۱۳۷۶)، المیزان فی تفسیر القرآن، بیروت، مؤسسه الاعلمی، ۱۳۹۳ ق.
- فارس، ابوالحسین احمد، (۱۳۶۷)، معجم مقاییس اللغة، ۱۴۰۴ ه. ق، قم، مکتبه الاعلام الاسلامی.
- کلینی رازی، ابی جعفر محمد بن یعقوب بن اسحاق، (۱۳۵۳)، اصول کافی شیخ کلینی، تهران، صحافی مؤمنی.
- موسوی خمینی، روح الله (امام)، (۱۳۹۰)، صحیفه نور،